

Aran Abe. Foto Ryota Nagashima. (fragment)

VAN 'UIT JE HOOFD' NAAR 'UIT JEZELF'

Hoe drie muziekdocenten technologie inzetten voor creatieve ontwikkeling

AUTEUR SUZANNE YPMA

Wie de afgelopen jaren een Rotterdamse school binnenstapte, kon zomaar stuiten op beats uit online muziekstudio BandLab, soundscapes uit synthesizers en leerlingen die hun eigen track presenteren als in de finale van een talentenshow. Tussen de knoppen en kabels tekent zich een verschuiving af: een muzikles waarin maken belangrijker is dan voordoen.

Die kanteling is geen toeval. Bij SKVR ontstond tijdens de coronaperiode een leercommunity van muziekdocenten met een gedeelde nieuwsgierigheid naar de inzet van technologie om creativiteit en expressie aan te wakkeren. Inmiddels bestaat deze community uit zo'n dertig vakdocenten die samen lessen ontwikkelen, testen en daarop reflecteren. Afgelopen schooljaar bereikten zij ruim 5.800 leerlingen in Rotterdam. Onder de naam SKVR Tech bouwen zij aan toekomstbestendig muziekonderwijs dat technologie als middel ziet voor ontdekking, verwondering en identiteit.

Deze drie portretten van leden van SKVR Tech laten zien hoe technologie niet alleen nieuwe tools biedt, maar ook nieuwe vragen stelt aan het muziekonderwijs.

PAMELA SLAGVEER: Van popzangeres tot onderwijspionier

“Ik was niet technisch. Echt niet. Ik liet dat altijd aan de producers over.” Toch is Pamela Slagveer nu binnen SKVR Tech een van de kartrekkers in het ontwerpen van lessen waarin technologie en creativiteit samensmelten. Haar verhaal is er een van groei, van durven klooiën en van verbinding met haar leerlingen.

Van podium naar klaslokaal

Slagveer begon haar muzikale reis als zangeres met een voorliefde voor soulvolle pop. Haar stem bracht haar onder andere naar het podium van North Sea Jazz onder de artiestennaam Pam Feather. Ze schreef haar eigen liedjes en leerde gitaar spelen op gehoor.

Maar de geboorte van haar zoon gaf haar een nieuwe richting: “Hij liep achter in zijn taalontwikkeling. En hij was helemaal weg van de Amerikaanse hiphop kinderliedjes van YouTube-kanaal Jools TV.” Dat is wat ze miste in het Nederlandse aanbod, dus ze besloot het zelf te gaan maken: hiphop kinderliedjes, in het Nederlands, met herkenbare beats, ritmes en taal. “Ik wilde muziek maken die hem hielp én die kinderen aansprak die zich niet herkennen in de gebruikelijke kinderliedjes.”

De klas als laboratorium

Slagveer richt zich op kinderen in Rotterdam-Zuid en -West. “Zij houden van Broederliefde, van moderne muziek met een Caribisch of urban tintje. Daar sluit het huidige lesmateriaal gewoon niet goed op aan.”

Ze nam haar zelfgeschreven liedjes mee de klas in en ontwikkelde er lesmateriaal omheen. “Ik kan mijn liedjes in de klas direct testen. En dat geeft mij als maker enorm veel input én energie.” De maker achter de docent is zichtbaar aanwezig en spoort de kinderen aan om ook zelf te produceren met digitale tools.

Technologie als tweede taal

Toch lag technologie niet van begin af aan binnen haar comfortzone. “Ik vond software te ingewikkeld, liet alles aan producers over. Maar binnen SKVR Tech ontdekte ik dat er ook toegankelijke tools zijn, zoals BandLab.”

Wat begon als nieuwsgierigheid groeide uit tot een integraal onderdeel van haar lessen. “De eerste keer dat ik technologie gebruikte in de klas was spannend en chaotisch. Maar nu zie ik structuur, rust, samenwerking. En vooral: betrokkenheid. Technologie geeft ruimte om achter de schermen te schitteren. Kinderen die niet op de voorgrond treden, blijken ineens uit te blinken in het maken

van een beat. Ik geloof dat dit type onderwijs kinderen helpt zichzelf te herkennen én uit te drukken. Dat is waarom ik dit doe.”

De community als springplank

Voor Slagveer is de leercommunity SKVR Tech niet alleen een plek van kennis, maar vooral van verbinding. “Je voelt

je gezien, gewaardeerd. Dat mis je soms als vakspecialist op een school waar je vaak niet echt bij het schoolteam hoort.” Ze werd zich bewuster van de kracht van samenwerking met andere makers. “Iedereen heeft een eigen verhaal, we moeten daar veel meer gebruik van maken.”

Toekomstvisie

Slagveer droomt van een serie

“Technologie geeft
ruimte om achter de
schermen te schitteren.”

– Pamela Slagveer

Pamela Slagveer. Foto Karlijn Goudriaan.

urban kinderliedjes die de taalontwikkeling van kinderen stimuleert. En uiteindelijk misschien een rol als coördinator kunst en cultuur. “Zodat ik niet alleen kinderen, maar ook andere docenten kan inspireren.”

Tegen docenten die twijfelen over technologie, zegt ze: “Als ik het kan, kan jij het ook. Begin gewoon. Er gaat een wereld voor je open.”

ARAN ABE: Digitale native als muziekdocent van de toekomst

Voor Aran Abe (artiestennaam Kiïro) is technologie geen extraatje in de les, maar een vanzelfsprekend gereedschap in zijn muzikale en pedagogische praktijk. Opgegroeid tussen MIDI-keyboards en *sample packs*, representeert hij een nieuwe generatie muziekdocenten: digitaal, cultureel geworteld en intrinsiek verbonden met het makerschap. Hij is rapper, producer, ondernemer en bovenal: bouwer. Van tracks, van lessen en van vertrouwen.

Van beats in de slaapkamer naar clubs in Tokio

Abe's muzikale reis begon met klassieke pianolessen, maar zijn creatieve vuur werd écht aangewakkerd toen hij als puber begon te experimenteren met muziekproductiesoftware FruityLoops (nu FL Studio). “Ik werd echt obsessief. Elke dag beats maken – eerst met vrienden, toen alleen.” Zijn eerste opnameapparatuur was een gestolen USB-microfoon, gekregen van vrienden. Zijn eerste internationale optreden? Een underground bar in Shibuya, Tokio, mede mogelijk gemaakt door subsidie van de Nederlandse ambassade.

Die reis naar Japan markeerde niet alleen zijn doorbraak als artiest, maar ook een persoonlijke ommekeer. Waar hij zijn Japanse roots vroeger vooral wegdrookte, vormen ze nu een bron van trots en inspiratie. “Ik gebruikte eerst mijn afkomst als een soort zelfspot met mijn artiestennaam Yellow. Nu heb ik die naam vertaald naar het Japans, Kiïro. Ik haal nu samples uit Yakuza-films en ontwerp artwork geïnspireerd op Japanse esthetiek.”

Makerschap als levensstijl

Voor Abe is makerschap meer dan muziek maken. Het is een levenshouding. “Er komt een moment waarop je kippenvel krijgt van wat je net hebt gemaakt — dan weet je: dit is van mij.” Die gevoeligheid voor het creatieve proces maakt hem niet alleen een sterke artiest, maar ook een betrokken docent. “Ik wil leerlingen laten voelen

dat je niet geboren hoeft te zijn als maker. Je groeit erin. Met vallen en opstaan.”

Als organisator, programmeur en artiest neemt hij jongeren serieus in hun ambities. Zijn boodschap: je mag dromen van grootsheid. Wereldfaam is geen vies woord. “Maar ook als het klein blijft, is maken waardevol. Omdat het iets van jou is.”

De klas als studio

Abe begroet zijn leerlingen met een boks of een hand. Geen formeel ‘goedemorgen’, maar een ritueel van gelijkwaardigheid. “Ze komen net uit aardrijkskunde, en dan vraag ik ze iets kwetsbaars te maken. Dan moet je eerst veiligheid creëren.” Zijn lessen draaien om doen. “Ik hou mijn uitleg kort. Want als je een Ableton Push op tafel legt, willen ze gewoon aan de slag.” Zijn aanpak slaat aan: “Leerlingen ervaren mijn benadering als toegankelijk en vertrouwd. Dat kan het risico met zich meebrengen om aan gezag te verliezen, maar voor mij is het vooral een kracht: ze luisteren. Ze durven zich uit te spreken.”

Wat hij zijn leerlingen wil meegeven, reikt verder dan muzikale vaardigheden. “Veel kinderen denken: ik kan dit niet. Dat wil ik doorbreken. Door hen te laten ervaren dat maken een proces is, niet iets waar je ‘goed’ in moet zijn vanaf het begin.” Hij laat ze de fases van het maakproces doorlopen, van extase tot twijfel.

De toekomst van muziekonderwijs: divers, digitaal, creatief

Zijn droom is een hiphop-

lesprogramma, gericht op sampling, tekst en groove. Met de focus niet op kant-en-klare methodes, maar op al doende leren van en met elkaar als community van makers. “Ik wil onderwijs dicht bij mijn artistieke praktijk brengen. Omdat ik dan echt iets kan neerzetten dat betekenis heeft; voor mij én voor leerlingen en jonge makers.”

Wat hij jongeren hoopt mee te geven? Dat creativiteit geen luxe is, maar een vorm van vrijheid. En dat technologie je niet tegenhoudt, maar juist kansen biedt. “Je hoeft niet beroemd te zijn om iets waardevols te maken. Je hoeft alleen maar te beginnen.”

BRANTLEY MCDONALD: Gids in plaats van expert

“Geef leerlingen de ruimte, en ze verrassen je vanzelf.” Voor docent Brantley McDonald ligt de kracht van muziekonderwijs in het stellen van de juiste vragen. Zijn lessen ademen vertrouwen, vrijheid en verwondering. Als maker, bandleider en autodidact weet hij hoe waardevol het is om te mogen zoeken. En juist dát gunt hij zijn leerlingen.

Reggae, roots en zelfstudie

McDonald groeide op met muziek om zich heen. Zijn oom, een Surinaamse muzikant die in de jaren '70 Bob Marley ontmoette en later de eerste Nederlandse reggaeband oprichtte, plantte de eerste muzikale zaadjes. “Ik hoorde altijd zijn muziek, zat tussen de speakers in. Dat trilt dan letterlijk in je lijf.”

Later ontwikkelde hij zich als maker via zelfstudie en ervaring. Hij leerde gitaar spelen op gevoel, ging produceren via YouTube-tutorials en schreef

Wat is Ableton Push?

Een muziekcontroller waarmee leerlingen intuïtief beats, melodieën en loops kunnen maken.

zich uiteindelijk in bij de Music Production Academy in Rotterdam.

In zijn band, waarvan hij de artistiek leider is, combineert hij live instrumentatie met digitale lagen. Hij begint vaak met één inspirerend geluid dat een gevoel bij hem losmaakt, en bouwt daar een hele track omheen. “Als het geluid mij raakt, weet ik: hier zit muziek in.”

De klas als ontdekkingsruimte

McDonald neemt zijn vrije, intuïtieve aanpak mee de klas in. “Ik geef leerlingen een kader, maar geen verwachting. Ze mogen zelf kiezen hoe ze het invullen. Zolang ze begrijpen wat ze doen, is elke uitkomst waardevol.” Hij corrigeert niet meteen. Als leerlingen op BandLab het tempo opvoeren tot 240 beats per minute en elke track volstoppen met loops, laat hij ze. “Pas als ze zelf tegen grenzen aanlopen, kunnen ze die leren herkennen. En dan geef ik tools om verder te komen.”

Brantley ziet zichzelf niet als dirigent, maar als gids. “Ik wil weten wat voor soort muzikanten er voor me zitten. Dat ontdek je pas als je ze zelf laat maken zonder oordeel.”

Van structuur naar vrijheid

Brantley's betrokkenheid bij SKVR Tech bracht een verdieping in zijn werk. In de ontwikkelsessies leerde hij beter structureren: van heldere startpunten naar logische leerlijnen. Maar belangrijker nog: hij leerde taal geven aan wat hij intuïtief al deed. “Bij de inspiratiesessies bespraken we het creatieve proces, termen als divergeren en convergeren. Toen besepte ik: dat doe ik al, maar nu snap ik het bewuster. En dat helpt in mijn keuzes.”

Technologie als klanktaal

Voor Brantley is technologie een verlengstuk van expressie. In zijn band begint hij vaak met digitale schetsen, om die later live met instrumenten te vertalen.

In de klas helpen tools als BandLab leerlingen hetzelfde te ervaren. “Zodra je een sound hoort die je raakt, ben je al halverwege het maakproces.” Zo wil hij zijn leerlingen meegeven dat muziek voor iedereen is. “Je hoeft geen noten te lezen of virtuoos te zijn. Als je iets wil vertellen, kan muziek jouw vorm zijn.”

Wat ontstaat als je ruimte maakt

Wat deze makers en docenten verbindt, is de bereidheid om te onderzoeken en ruimte te laten voor experiment, autonomie en het onverwachte. Werken met technologie verandert de rol van de docent: die is niet langer de expert, maar de gids die het proces faciliteert – en daarin zelf ook niet altijd precies weet waar het naartoe gaat.

Binnen de SKVR Tech leercommunity worden muzieklessen niet aangepast met technologie, maar helemaal opnieuw opgebouwd. Tijdens het ontwikkelen gaat het niet om de ‘beste les’,

maar om lessen die beweging veroorzaken, kinderen wakker maken als makers en technologie inzetten als expressiemiddel.

In de klas is de impact voelbaar: een zachte kick, een onverwachte lach, een *loop* die nét niet klopt en toch werkt. Leerlingen schuiven, draaien, proberen. Wat niet in woorden gaat, komt tot uitdrukking in klank. Zo verandert de klas van leerplek in maakplek. ●

Dit is een bijdrage van SKVR (Stichting Kunstzinnige Vorming Rotterdam), hét creatieve netwerk van Rotterdam. Met lessen in onderwijs, vrije tijd en het sociaal domein verzorgt de organisatie actieve kunst- en cultuurbeoefening voor duizenden Rotterdammers. Deze bijdrage is geschreven door Suzanne Ypma.

Brantley McDonald. Foto Rosan Buis.

“Geef leerlingen de ruimte, en ze verrassen je vanzelf.”

- Brantley McDonald